

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

मंगळवार, जानेवारी ६, २००९/पौष १६, शके १९३०

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २००९ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २:— मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ यात आणखी सुधारणा पृष्ठे
करण्याकरिता अधिनियम १३-१६

दिनांक ५ जानेवारी २००९ रोजी मा. राज्यपालांनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी, याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

ह. बा. पटेल,

सचिव, महाराष्ट्र शासन,
विधी व न्याय विभाग.

सन २००९ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २.

(मा. राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर “महाराष्ट्र शासन राजपत्रात”
दिनांक ६ जानेवारी २००९ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते ;

१९५१ चा
मुंबई २२.

आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती ; आणि, म्हणून, त्यांनी दिनांक

२००८ चा
महा. अध्या.
१.

२३ ऑक्टोबर २००८ रोजी मुंबई पोलीस (सुधारणा) अध्यादेश, २००८ प्रख्यापित केला होता.

भाग चार —३

(१३)

[किंमत : रुपये १८.००]

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या एकोणसाठ्याव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :-

संक्षिप्त नाव
व प्रारंभ.

सन १९५१
चा मुंबई
अधिनियम
क्रमांक २२
याच्या कलम
५१ ची
सुधारणा.

१. (१) या अधिनियमास, मुंबई पोलीस (सुधारणा) अधिनियम, २००८ असे म्हणावे.
(२) तो, दिनांक २३ ऑक्टोबर २००८ रोजी अंमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

२. मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश " मुख्य अधिनियम " असा करण्यात आलेला आहे) याच्या कलम ५१ मध्ये,—

१९५१
चा मुंबई
२२.

(क) पोट-कलम (१) ऐवजी, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येईल :—

" (१) जेव्हा एखाद्या बेकायदेशीर जमावाने आपले समान उद्दिष्ट साधण्यासाठी केलेल्या कोणत्याही कृत्यामुळे कोणत्याही मालमत्तेची हानी किंवा तिचे नुकसान झाले असेल, किंवा जेव्हा कोणत्याही व्यक्तीस किंवा व्यक्तींना मृत्यू आला असेल किंवा जबर दुखापत झाली असेल, तेव्हा, जिल्हा दंडाधिकार्यास, आदेशाद्वारे,—

(क) ज्या क्षेत्रात त्याच्या मते, असा बेकायदेशीर जमाव जमला होता ते क्षेत्र (यात यापुढे " अशांत क्षेत्र " असे संबोधण्यात आले) ;

(ख) असा बेकायदेशीर जमाव ज्या दिनांकास किंवा ज्या कालावधीत जमला असेल तो दिनांक किंवा तो कालावधी,

विनिर्दिष्ट करता येईल. " ;

(ख) पोट-कलम (२) मध्ये, " राज्य शासनाचा " या मजकुराऐवजी, " जिल्हा दंडाधिकार्याचा " हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ग) पोट-कलम (३) मध्ये, " पोट-कलम (१) अन्वये अधिसूचना काढण्यात आल्यानंतर, बृहन्मुंबईमध्ये मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकार्यास, व जिल्ह्यात जिल्हा दंडाधिकार्यास महसूल आयुक्ताच्या पूर्वमंजूरीने " या मजकुराऐवजी, " पोट-कलम (१) अन्वये आदेश काढण्यात आल्यानंतर, जिल्हा दंडाधिकार्यास " हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(घ) पोट-कलम (४) मध्ये,—

(एक) " मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकार्याला, किंवा यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकार्याला " या मजकुराऐवजी, " जिल्हा दंडाधिकार्याला " हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) खंड (क) व (ख) मध्ये, " जिल्हाधिकारी किंवा कोणताही अन्य प्राधिकारी यास " हा मजकूर जेथे जेथे आला असेल तेथे तेथे या मजकुराऐवजी, " किंवा जिल्हाधिकार्याने प्राधिकृत केलेला कोणताही अन्य प्राधिकारी यास " हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(तीन) खंड (ग) मध्ये, " जिल्हाधिकारी किंवा कोणताही अन्य प्राधिकारी यास " या मजकुराऐवजी, " जिल्हाधिकार्याने प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही प्राधिकार्यास " हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(चार) " किंवा विशेषकरून उक्त क्षेत्रातील " या मजकुराने सुरू होणाऱ्या व " मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी किंवा " या मजकुराने संपणाऱ्या मजकुराऐवजी " किंवा पोट-कलम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे बेकायदेशीर जमावातील व्यक्तींकडून, किंवा विशेषकरून उक्त क्षेत्रातील अशा व्यक्तींच्या कोणत्याही विवक्षित गटांकडून किंवा गटांकडून, किंवा वर्गांकडून किंवा वर्गांकडून अशा भरपाईच्या रकमेच्या जास्तीत जास्त तीन टक्क्यांपेक्षा अधिक नसेल इतकी जादा रक्कम (यात यापुढे ज्याचा निर्देश " नगरपालिका वसुली खर्च " असा करण्यात आला आहे) " हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ड) पोट-कलम (४) नंतर, पुढील पोट-कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

“(४क) पोट-कलम (३) अन्वये ठरविण्यात आलेली नुकसानभरपाईची रक्कम, संपूर्णपणे किंवा अंशतः, ज्यांच्याकडून वसूल करावयाची आहे अशा व्यक्तीकडून किंवा व्यक्तींच्या गटाकडून किंवा व्यक्तींचे गटांकडून किंवा अशा व्यक्तींच्या वर्गांकडून किंवा वर्गांकडून, ज्या क्षेत्रात ते राहत आहेत ते क्षेत्र आपल्या अधिकारक्षेत्राच्या बाहेरचे क्षेत्र आहे असे जर जिल्हा दंडाधिकार्याच्या निदर्शनास आले तर, तो जिल्हा दंडाधिकारी, ती रक्कम वसूल करण्यासाठी, अशा व्यक्ती किंवा व्यक्तींचा गट किंवा व्यक्तींचे गट किंवा अशा व्यक्तींचा वर्ग किंवा व्यक्तींचे वर्ग, ज्या जिल्हा दंडाधिकार्यांच्या अधिकार क्षेत्रात रहात असतील त्या जिल्हा दंडाधिकार्याकडे आपल्या अहवालासोबत माहिती पाठवील. अशी माहिती मिळाल्यावर, अशा क्षेत्राचा जिल्हा दंडाधिकारी, या कलमान्वये तरतूद केलेल्या रीतीने नुकसानभरपाईची रक्कम वसूल करील.”;

(च) पोट-कलम (५) मध्ये,—

(एक) खंड (एक) मध्ये, “यथास्थिति, मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी किंवा, जिल्हा दंडाधिकारी याला ” या मजकुराऐवजी “जिल्हा दंडाधिकार्याला ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) खंड (दोन) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी, किंवा यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकारी ” या मजकुराऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकारी ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(छ) पोट-कलम (८) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी, किंवा यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकारी ” हा मजकूर ज्या दोन ठिकाणी आला आहे त्या दोन्ही ठिकाणी त्या ऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकारी ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ज) पोट-कलम (९) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकार्याने किंवा, यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकार्याने ” या मजकुराऐवजी “जिल्हा दंडाधिकार्याने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(झ) पोट-कलम (१०) मध्ये, “यथास्थिति, मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकार्याच्या किंवा जिल्हा दंडाधिकार्याच्या ” या मजकुराऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकार्याच्या ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ञ) पोट-कलम (१०) नंतर, पुढील पोट-कलम जादा दाखल करण्यात येईल :—

“(११) या कलमाच्या तरतुदी, त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या अन्य कायद्याच्या कोणत्याही तरतुदींच्या व्यतिरिक्त असतील आणि त्यांना न्यूनकारी असणार नाहीत.”.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ५२ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (१) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकार्याने किंवा यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकार्याने, महसूल आयुक्ताच्या पूर्वमंजूरीने ” या मजकुराऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकार्याने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ख) पोट-कलम (२) मध्ये,—

(एक) “राज्य शासनाने काढलेल्या अधिसूचनेच्या ” या मजकुराऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकार्याने काढलेल्या आदेशाच्या ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी किंवा, यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकारी यांची ” या मजकुराऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकार्याची ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ग) पोट-कलम (४) मध्ये, “मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकार्याने किंवा, यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकार्याने ” या मजकुराऐवजी, “जिल्हा दंडाधिकार्याने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

सन १९५१
चा मुंबई
अधिनियम
क्रमांक २२
याच्या कलम
५२ ची
सुधारणा.

(घ) समास टीपेमध्ये “ मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकार्याने किंवा जिल्हा दंडाधिकार्याने ” या मजकुराऐवजी, “ जिल्हा दंडाधिकार्याने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १९५१
चा मुंबई
अधिनियम
क्रमांक २२
याच्या कलम
५३ ची
सुधारणा.

४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ५३ मध्ये,—

(एक) “ मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकारी किंवा, यथास्थिति, जिल्हा दंडाधिकारी ” या मजकुराऐवजी, “ जिल्हा दंडाधिकारी ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) समास टीपेमध्ये, “ मुख्य इलाखा शहर दंडाधिकार्याने किंवा जिल्हा दंडाधिकार्याने ” या मजकुराऐवजी, “ जिल्हा दंडाधिकार्याने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन २००८
चा महाराष्ट्र
अध्यादेश
क्रमांक ९
याचे निरसन
व व्यावृत्ती.

५. (१) मुंबई पोलीस (सुधारणा) अध्यादेश, २००८ हा, याद्वारे, निरसित करण्यात येत आहे.

(२) अशाप्रकारे निरसन झाले असले तरी, उक्त अध्यादेशाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमान्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कार्यवाही (काढण्यात आलेला कोणताही आदेश यांसह) ही, या अधिनियमाद्वारे सुधारित करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमाच्या संबंधित तरतुदींअन्वये यथास्थिति, करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कार्यवाही असल्याचे किंवा काढण्यात आलेला आदेश असल्याचे मानण्यात येईल.

सन
२००८
चा
महा.
अध्या.
९.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

मंगळवार, जानेवारी ६, २००९/पौष १६, शके १९३०

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग आठ

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधि व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (3) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Bombay Police (Amendment) Act, 2008 (Mah. Act No. II of 2009), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

H. B. PATEL,
Secretary to Government,
Law and Judiciary Department.

MAHARASHTRA ACT No. II OF 2009.

(First published, after having received the assent of the Governor, in the "Maharashtra Government Gazette", on the 6th January 2009.)

An Act further to amend the Bombay Police Act, 1951.

WHEREAS both Houses of the State Legislature were not in session ;

AND WHEREAS the Governor of Maharashtra was satisfied that circumstances existed which rendered it necessary for him to take immediate action further to amend the Bombay Police Act, 1951, for the purposes hereinafter appearing ; and, therefore, promulgated the Bombay Police (Amendment) Ordinance, 2008 on the 23rd October 2008 ;

Bom.
XXII
of
1951.
Mah.
Ord.
IX of
2008.

(१२)

AND WHEREAS, it is expedient to replace the said Ordinance by an Act of the State Legislature ; it is hereby enacted in the Fifty-ninth Year of the Republic of India as follows :—

Short title
and
commencement.

1. (1) This Act may be called the Bombay Police (Amendment) Act, 2008.

(2) It shall be deemed to have come into force on the 23rd October 2008.

Amendment of
section 51 of
Bom. XXII of
1951.

2. In section 51 of the Bombay Police Act, 1951 (hereinafter referred to as " the principal Act "),—

Bom.
XXII
of
1951.

(a) for sub-section (1), the following sub-section shall be substituted, namely :—

" (1) When any loss or damage is caused to any property or when death results or grievous hurt is caused to any person or persons, by anything done in the prosecution of the common object of an unlawful assembly, the District Magistrate may, by order, specify,—

(a) the area (hereinafter called " the disturbance area "), in which in his opinion such unlawful assembly was held ;

(b) the date on which or the period during which such unlawful assembly was held.;"

(b) in sub-section (2), for the words " State Government " the words " District Magistrate " shall be substituted ;

(c) in sub-section (3), for the words, brackets and figure " issue of a notification under sub-section (1), the Chief Presidency Magistrate in Greater Bombay, and the District Magistrate in district, with the previous sanction of the Revenue Commissioner," the words, brackets and figure " issue of an order under sub-section (1), the District Magistrate " shall be substituted ;

(d) in sub-section (4),—

(i) for the words " Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be, " the words " District Magistrate " shall be substituted ;

(ii) in clauses (a) and (b), for the words " , the Collector or any other authority, " wherever they occur, the words " or any other authority authorised by the Collector " shall be substituted ;

(iii) in clause (c), for the words " the Collector or any other authority " the words " any authority authorised by the Collector " shall be substituted ;

(iv) for the words " or specially from any particular section or sections, or class or classes of such persons in the said area, and in such proportion as the Chief Presidency Magistrate or " the words, brackets and figure " or the members of the unlawful assembly as specified in sub-section (1), or specially from any particular section or sections, or class or classes of such persons and in such proportion as " shall be substituted.

(e) after sub-section (4), the following sub-section shall be inserted, namely :—

“(4A) If the District Magistrate observes that the amount of compensation as determined under sub-section (3), either in whole or in part is to be recovered from persons or section or sections or class or classes of such persons are inhabitants of the area, which is beyond the area of his jurisdiction, the District Magistrate, shall send the information, along with his report, to the District Magistrate of the district in whose jurisdiction such persons or section or sections or class or classes of such persons are residing, to recover the amount from them. On receiving such information, the District Magistrate of such area shall recover the amount of compensation in the manner as provided under this section.”;

(f) in sub-section (5),—

(i) in clause (i), for the words “ Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be,” the words “ District Magistrate ” shall be substituted ;

(ii) in clause (ii), for the words “ Chief Presidency Magistrate, or the District Magistrate, as the case may be,” the words “ District Magistrate ” shall be substituted ;

(g) in sub-section (8), for the words “ Chief Presidency Magistrate, or the District Magistrate, as the case may be,” at both the places, where they occur, the words “ District Magistrate ” shall be substituted ;

(h) in sub-section (9), for the words “ Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be ” the words “ District Magistrate ” shall be substituted ;

(i) in sub-section (10), for the words “ Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be ” the words “ District Magistrate ” shall be substituted ;

(j) after sub-section (10), the following sub-section shall be added, namely :—

“(11) The provisions of this section shall be in addition to, and not in derogation of, the provisions of any other law for the time being in force.”.

3. In section 52 of the principal Act,—

(a) in sub-section (1), for the words “ Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be, with the previous sanction of the Revenue Commissioner ” the words “ District Magistrate ” shall be substituted ;

(b) in sub-section (2),—

(i) for the words “ the notification issued by the State Government ” the words “ the order issued by the District Magistrate ” shall be substituted ;

Amendment
of section 52
of Bom.
XXII of
1951.

(ii) for the words "Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be," the words "the District Magistrate" shall be substituted ;

(c) in sub-section (4), for the words "Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be," the words "District Magistrate" shall be substituted ;

(d) in the marginal note, for the words "Chief Presidency Magistrate or District Magistrate" the words "District Magistrate" shall be substituted.

Amendment
of section 53
of Bom. XXII
of 1951.

4. In section 53 of the principal Act,—

(i) for the words "Chief Presidency Magistrate or the District Magistrate, as the case may be," the words "District Magistrate" shall be substituted ;

(ii) in the marginal note, for the words "Chief Presidency Magistrate or District Magistrate" the words "District Magistrate" shall be substituted.

Repeal of
Mah. Ord. IX
of 2008 and
saving.

5. (1) The Bombay Police (Amendment) Ordinance, 2008 is hereby repealed.

Mah.
Ord.
IX of
2008.

(2) Notwithstanding such repeal, anything done or any action taken (including any order issued) under the principal Act, as amended by the said Ordinance, shall be deemed to have been done, taken or issued, as the case may be, under the corresponding provisions of the principal Act, as amended by this Act.